

Kósa Alice És Molnár András

Itt én, Kósa Alice [szül. Molnár Alice] vagyok az öcsémmel, Bandikával [Molnár András], körülbelül 1915-ben. [Sepsi]Szentgyörggyön jártunk a zsidó óvodába, azt tudom. De jártam a magyar óvodába, ami kötelező volt. A magyar óvodában jobban szerettem, mert ott több játék volt, többet játszottunk, a rendes állami óvodában. És azért kevésbé emlékszem a zsidó óvodára, hogy hogy is volt, nem tudom. És jártunk aztán zsidó iskolába [héderbe] is, míg a négy elemi-t jártuk. Tudtam olvasni [héberül], de elfelejtettem. Rossz két gyerek voltunk, mondta a nagymamám [Féder Franciska], hogy verekedtünk az öcsémmel, és ő szegény nem bírta. És akkor úgy csinálta

nagymamám? [hogy egyszerre menjünk iskolába]. Én hat éves voltam [1915.] májusban, és be voltam íratva az első osztályba, és az öcsém még öt éves se volt, de azt mondta: 'Ha verekedtek, akkor fog menni ő is [iskolába].' És beíratta, hogy ne csak civakodjunk. És nem tudom, hogy hogy, de bevették. Úgyhogy nem egy osztályba, de párhuzamos osztályba jártunk, ő egy fiúosztályba, mert külön leány- és külön fiúosztály volt. Első osztályban húszig tanultunk számolni. Ágaktól csináltunk -- kellett, a tanító néni mondta -- húsz darab lécecskét [azokkal számoltunk], és palatáblára írtunk palavesszővel. Csak ennyi volt a nagy tudomány, hogy húszig tanultunk számolni elsőben, és vagy egy nagybetűt, nyomtatott nagybetűt, és egy-két szót, ló, ilyesmiket. Én úgy emlékszem. Nem emlékszem már jól, nagyon messzi dolog az, hogy pontosan emlékezzek, ugye. De csak egy osztályt jártam ott elemibe [azaz a népiskolába], mert nagymamám engem visszaadott a zárdába az elsőbe [azaz: beadta a zárdába, ismét az első osztályba], hogy nem volt megelégedve, amit tanítottak itt. Nagymamám akarta, hogy tanuljak zongorázni is -- olyan ámbíciós volt, mindent szeretett volna csinálni --, és azért átadott engem a nővérekhez, a katolikus iskolába. És ott az egyik nővér tanított zongorázni. De hiába tanított, ha nem volt zongorám. És akkor a zárdába jártam négy évet, az elemibe csak [Annak idején négy elemi iskolai osztály elvégzése után lehetett menni középfokú iskolába (polgári iskolába, gimnázium első osztályába stb.). Aki nem tanult tovább, annak el kellett végeznie az elemi iskola ötödik-hatodik osztályát. -- A szerk.]. A zárdában csak hat osztály volt, aki nem akart négyből gimnáziumba menni -- ugye, jártak szegény gyerekek a zárdába --, az csak öt-hat osztályt végzett. Mert már azok mentek dolgozni, mert aki egy hatodikat elvégzett, tíz-tizenkét éves volt, ment libapásztornak, szóval a szülő a leánykákat és a fiúcskákat is dolgoztatta abban az időben. Így volt, nagy szegénység volt. A Mikóban jártam négy gimnáziumot, 1924-ben végeztem a négy gimnáziumot. És akkor Brassóban volt egy kétéves református kereskedelmi iskola, és én abba jártam, 1926-ban végeztem. Nem hiszem, hogy még van Brassóban volt osztálytársam. Nem hiszem, hogy ilyen sokat éltek volna. Én Kolozsvárra szerettem volna menni, a zsidó gimnáziumba, és onnan orvosnak. Mindenképp orvos szerettem volna lenni -- pedig nem bírtam volna --, nem tudom, hogy mégis miért adott apám Brassóba, a kétéves kereskedelmibe.